

srbhr. žere (žerjavice). Ognja žar je v slovenščini zelo širok pojem, pomena žerjavica pa niti ne obsega. »Zdrijelo našeg mesa« pove več in bolj točno kot »našega mesa temnica« (str. 29). Zvezo »Vlaga! S njom se spušta več« je prevedel: »Ž roso me večer pozdravi« (str. 38). V izvirniku je izražena tudi pot, po kateri je slepec prišel do ugotovitve, kdaj se je zvečerilo. Za njegovo rešitev je bilo to bistvene važnosti. Slovenska varianta je zelo medel, vsekakor pa preveč posreden izraz tega, kar je povedal Kovačić. S »škripajoča vrata« (str. 45) nadomesti »tiho škripanje vrat«. S tem se je precej oddaljil od izvirnika. Junak pesnitve se ne spominja vrat, ampak tiste melodije, kj jo le-ta povzročajo in je karakteristična za vsak dom. »So to ukane?« (str. 47). S tem ni povedal isto kot izraža srbhr.: »Zar su snovi?« Ukane so pojem z drugačnim obsegom kot sanje in po mojem niso dobro vstavljene v kontekst. Vse te razlike in netočnosti so majhne, včasih pesnik tudi ni mogel najti boljše rešitve. Če jih gledamo izolirano, niti ne opazimo njihovih pomanjkljivosti. Ker jih je več, vrednost prevoda nekoliko znižajo.

Vendar so v knjigi mesta, kjer je prevajalec z majhno spremembo postavil poleg originalnega enakovreden slovenski izraz. Za ilustracijo naj bosta dva primera: »Zdaj grejejo nas mrtve z žerjavico usmiljenja« (str. 34). Tu je mišljeno polivanje mrtvih z apneno vodo. »Z žerjavico usmiljenja« je zelo lepo povedano isto, kar izraža izvirnik: »plamenom svoje samilosti«. »O nikdar nisem tako vroče čakal na mrak noči.« Tako je preprosto in močno izrazil isto kot pove izvirnik z: »O, nikad nisam očekivō tamu s tolikom čežnjom.«

Izraz originala je zelo zgoščen, na enem mestu celo težko umljiv (v tretji kitici prvega speva), vendar je jezik izredno lep in svojevrsten. Pogostni kratki stavki dajejo vtis odsekanosti in napetosti v ritmu. Prevajalec ni vselej ohranil vsebinske polnosti izvirnika. Tako sta v prvi kitici četrtega speva pomanjkljivosti na dveh mestih. V prevodu je izpuščeno: »Čuh mehki udar« in »a ruke naglo žrtvu gurne u jamu«. Zaradi te netočnosti je zelo osiromašen kratek, a monumentalni opis klanja in metanja v jamo.

S tem, da sem naštel nekaj slabosti, nisem hotel dokazati, da je prevod slab. Trdim: prevod je dober, toda lahko bi bil še boljši, ko bi ne bilo omenjenih drobnih pomanjkljivosti. Vsekakor je treba pohvaliti prevajalca in založnico, da sta dala slovenskemu bralcu v domačem jeziku eno najboljših del najnovejše hrvatske književnosti v prevodu, ki je brez večjih napak, in v izredno lepi izdaji.

Problematico pesnitve je našemu bralcu približal lepo in zanimivo Kajetan Kovič v spremni besedi. slikovno pa jo je interpretiral z uspelimi ilustracijami Vladimir Lakovič.

France Novak

ČUDEŽNA POMLAD

Snov, ki jo obravnava Radko Polič v »Čudežni pomladi*, je spletena iz dveh področij, ki si nista v skladnem razmerju in neprestano izpodrivata drugo drugega. Avtor je popisal prihod Nemcev in Italijanov na Dolenjsko,

* Radko Polič, Čudežna pomlad, Zapis osvobodilnega boja v grosupeljskem in stiškem okrožju 1941—42. I. del. Izdala Založba Borec pri GO ZB NOV Slovenije. Ljubljana 1959. Str. 145.

pojavn organizacije OF na zapadnodolenjskem področju, njeno naglo rast in razširitev med prebivalstvom v grosupeljskem in stiškem okrožju, prve parti-zanske formacije na tem ozemlju, t. j. organizacijo stiške in grosupeljske čete, prve akcije in širše zajete boje, ki dobe svoj tragični in mogočni finale v roški ofenzivi. Obenem se ustavi pri popisu formiranja II. štajerskega ba-taljona in nastanku II. SNOUB »Matija Gubec« septembra leta 1942 po od-miku roške ofenzive. To je snov širšega zgodovinskega dogajanja na zapadno-dolenjskem ozemlju od aprila leta 1941 do septembra leta 1942, v katero pa se vključuje avtorjevo individualno doživljanje, ki je v zvezi z njegovo politično dejavnostjo v teh krajih. Radko Polič, tedaj študent prava, je bil organizator OF, propagandni delavec in politični komisar. Imel je stalne stike z Glavnim poveljstvom, kjer se je srečaval z voditelji slovenske na-rodnoosvobodilnega gibanja. Na terenu pa je prihajal v stik s preprostimi človekom, delavcem, kmetom in intelektualcem in spoznaval njihove indivi-dualne težave in usode. Od tistih, s katerimi se je srečal, je globlje prodrle v problematiko komandirja Oskarja, ki je zakrivil smrt dvanajstih borcev (v poglavju Veter in drevesa) in v usodo partizana Matevža, ki so ga ujeli Nemci in ga poslali nazaj med partizane z določenim namenom (v poglavju Štor v mesečini).

Individualno doživljena snov je narekovala potrebo po oblikovanju. Pisec je različne dogodke, v katerih ni bil sam udeležen, a se je razpisal o njih, dokumentiral s poročili partizanskih in italijanskih okupacijskih po-veljstev, tako da je kljub tej nesoglasnosti snovi delo objektivno poročilo o osvobodilnem gibanju dveh let na zapadnodolenjskem ozemlju. Memoarno, individualno izpovedno delo bi bilo zanimivejši in pristnejši dokument časa, kajti avtor razpolaga z izredno zanimivo snovjo, katero pa je v večji meri pri pisanju zatiral v sebi prav zaradi tega, ker je neprestano lovil nit objek-tivnega dogajanja.

Mogoče sta pri tem odločala dva momenta: prvi je časovna odmaknjenost od dogajanja in doživetij, ki jih pisec beleži, kajti Radko Polič je zapisoval po spominu in na podlagi skromnih dokumentov in razgovorov s preživeliimi tovariši, medtem ko neposredno po dogodkih samih ni pisal o njih, kar je iz teksta lahko razbrati; drugi moment pa je ta, da je bil avtor politični organizator in funkcionar na širokem ozemlju in je kot tak imel temeljitejši pregled nad širšim splošnim dogajanjem, kar se je namenil v tem delu popi-sati, pa čeprav sam ni bil udeležen v nekaterih situacijah. Z nekaterimi popi-si svojih doživetij ali usod tovarišev je pisec uspel: pobeg iz zapora je dramatično podan, usoda komandirja Oskarja in poglavje Štor v mesečini sta zanimivo oblikovana, prav tako akcija Matilda.

Poseben problem te knjige je jezik, ki bi mu avtor »Čudežne pomladi« moral posvetiti več skrbi, kajti tak, kakršen je, je izrazito dnevniški in poln nerodnosti.

»Čudežna pomlad« Radka Poliča ima vrednost kot dokument pomembnega zgodovinskega dogajanja, vendar pa zanimiva snov iz navedenih razlogov ne prihaja dovolj do veljave, zlasti še zato, ker ji je pri realizaciji manjkala avtorjeva prizadevnejša oblikovalna volja in intimnejša človeška prisotnost.

France Vurnik